

Projekt z dnia 1 października 2018 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2018 r.

zmieniające rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych

Na podstawie art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23, z późn. zm.¹⁾) w związku z art. 20 ustawy z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1452) zarządza się, co następuje.

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 2316, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 17 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Obowiązki przewodniczącego wydziału wizytacji lub kierownika referatu do spraw wizytacji pełni prezes lub wiceprezes sądu, a za zgodą Ministra Sprawiedliwości także sędzia wizytator.”;

2) w § 43:

a) ust. 9 i 10 otrzymują brzmienie:

„9. Skład wyznaczony do rozpoznania apelacji rozpoznaje wszystkie środki odwoławcze przedstawione przez sąd I instancji przed zwrotem sprawy temu sądowi. Skład wyznaczony do rozpoznania zażalenia rozpoznaje wszystkie zażalenia przedstawione przez sąd I instancji przed zwrotem sprawy temu sądowi, chyba że przed rozpoznaniem zażalenia został wyznaczony skład do rozpoznania apelacji. Jeśli kolejny środek odwoławczy podlega rozpoznaniu w składzie jednego sędziego, rozpoznaje go sędzia referent.

10. Przepis ust. 9 stosuje się do wniosków prokuratora oraz zażaleń na postanowienia dotyczących jednego postępowania przygotowawczego lub zażaleń

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2018 r. poz. 3, 5, 106, 138, 771, 848, 1000, 1045, 1443 i 1544.

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 418, 517, 970 i 2070, z 2017 r. poz. 1527 i 2481 oraz z 2018 r. poz. 1489.

w sprawach wykonawczych dotyczących jednego skazanego, chyba że ze względu na liczbę środków odwoławczych przewodniczący wydziału zarządzi odrębny przydział części zażaleń.”;

b) ust. 13 i 13a otrzymują brzmienie:

„13. Sprawy podlegające losowemu przydziałowi rejestruje się w systemie informatycznym obsługującym narzędzie informatyczne, o którym mowa w ust. 1, najpóźniej w następnym dniu roboczym po upływie do sądu, chyba że sprawa podlega przydziałowi po uzupełnieniu braków. Przewodniczący wydziału w wybranych urządzeniach ewidencyjnych lub kategoriach spraw może wstrzymać kierowanie spraw do przydziału w przypadku krótkotrwałych nieobecności części sędziów, do zakończenia tych nieobecności.

13a. Jeśli czas oczekiwania na rozprawę apelacyjną przekracza 6 miesięcy od daty wpływu akt sprawy do sądu drugiej instancji, przewodniczący wydziału może określić czas, po którym apelacje rejestruje się w systemie informatycznym obsługującym narzędzie informatyczne, o którym mowa w ust. 1.”;

c) po ust. 13a dodaje się ust. 13b w brzmieniu:

„13b. Sprawy należy wprowadzać do systemu informatycznego w kolejności dni wpływu. Sprawy pilne lub wymagające podjęcia czynności niecierpiących zwłoki są kierowane do przydziału niezwłocznie, także w przypadku wstrzymania przydziału na podstawie ust. 13 lub ust. 13a.”;

3) w § 43a:

a) ust. 2-5 otrzymują brzmienie:

„2. Na potrzeby przydziału spraw rozpoznawanych w składzie 3 sędziów narzędzie informatyczne losowe tworzy składy, którym przydziela sprawy referentów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w § 43. Najpóźniej po 12 miesiącach przewodniczący wydziału zarządza ponowne utworzenie składów.

3. Sędzia nieuwzględniony przy tworzeniu składów, o których mowa w ust. 2, może wejść w nich w miejsce sędziego, w stosunku do którego zaprzestano przydziału spraw rozpoznawanych w składzie 3 sędziów, bez konieczności tworzenia składów na nowo.

4. Składy utworzone w sposób, o którym mowa w ust. 2, mogą zawierać, zamiast imiennie oznaczonego sędziego, miejsce dla sędziów:

1) o zmniejszonych wskaźnikach przydziału lub dla sędziego o zmniejszonym wskaźniku i sędziego o wskaźniku 100%,

2) delegowanych na podstawie art. 77 § 9 ustawy lub na krótkie, następujące po sobie delegacje.

5. Przewodniczący wydziału określa liczbę spraw do przydzielenia przez narzędzie informatyczne referentowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Sprawy referentów, o których mowa w ust. 4, przewodniczący wydziału przydziela do jednego z trzech składów z udziałem miejsca dla sędziów wyłączonych z tworzenia składów 3 sędziów oraz przydziela tych referentów jako członka składu w odpowiedniej liczbie spraw pozostałych referentów. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, przydział do jednego z trzech składów może nastąpić także przez narzędzie informatyczne.”;

4) w § 45 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku pisemnej zgody sędziów i asesorów sądowych orzekających w wydziale lub wydziałach objętych przydziałem, o którym mowa w § 54 ust. 2, podział czynności może obejmować zwiększenie lub zmniejszenie sędziemu lub asesorowi sądowemu przydziału spraw określonego rodzaju.”;

5) w § 48 w ust. 1 w pkt 2 lit. g otrzymuje brzmienie:

„g) co najmniej 10% – Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz koordynator do spraw informatyzacji sądownictwa powszechnego.”;

6) w § 51:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W sprawach przydzielanych przez narzędzie informatyczne, o którym mowa w § 43 ust. 1, w celu szybszej realizacji przydziału, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący wydziału może zwiększyć udział tego sędziego lub asesora sądowego w przydziale do 75% spraw podlegających przydziałowi w danej kategorii.”,

b) uchyla się ust. 4,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio w przypadku zwiększenia wskaźnika przydziału w związku z zaprzestaniem pełnienia funkcji lub rozpoczęcia przydziału w innej kategorii.”;

7) w § 52 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Sprawy, w których już wyznaczono terminy posiedzeń, mogą zostać losowo podzielone według terminów sesji.”;

8) w § 52c:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Zastępca zastępuje niebędącego referentem sprawy członka składu w przypadku jego nieobecności, wyłączenia albo odejścia z wydziału i zwolnienia z obowiązku rozpoznania tej sprawy. Jeśli jest to możliwe, nieobecnego ławnika w pierwszej kolejności zastępuje ławnik mający inne posiedzenie w tym samym dniu.”,

b) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Czynności niewymagające odbycia posiedzenia, o którym zawiadamia się strony lub uczestników postępowania, są podejmowane przez zastępcę, jeśli ustawowy termin podjęcia czynności upływa przed przewidywanym końcem nieobecności sędziego. Przewodniczący wydziału może zarządzić podjęcie czynności przez zastępcę także w innych przypadkach, jeśli wymaga tego sprawność postępowania, w tym rozpoznanie wniosku o zabezpieczenie wymagającego rozpoznania przed upływem ustawowego terminu.”,

c) po ust. 9 dodaje się ust. 9a i 9b w brzmieniu:

„9a. Jeśli sprawa może zostać zakończona bez wyznaczenia posiedzenia, o którym mowa w ust. 8, przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

9b. W sprawach rozpoznawanych w składzie wieloosobowym czynności za nieobecnego referenta podejmuje w pierwszej kolejności inny sędzia będący członkiem składu.”,

d) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Przepisy ust. 9-9b stosuje się odpowiednio w przypadku potrzeby podjęcia czynności w sprawie rozpoznawanej przez skład,

w którym znajduje się sędzia innego sądu, lub w sprawie oczekującej na przydział.”,

9) po § 52d dodaje się § 52e w brzmieniu:

„§ 52e. Przewodniczący wydziału lub osoba go zastępująca wydaje pisemne zarządzenie, jeśli nie wykonuje osobiście swoich uprawnień w systemie teleinformatycznym obsługującym narzędzie informatyczne, o którym mowa w § 43 ust. 1 .”;

10) w § 273 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wyznaczeniu sędziego, asesora sądowego, sędziów, asesorów sądowych lub ławników do rozpoznania sprawy ze wskazaniem sędziego przewodniczącego składu orzekającego oraz sędziego sprawozdawcy, chyba że skład orzekający jest wyznaczony przez narzędzie informatyczne;”;

11) w § 275 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wyznaczeniu sędziego, asesora sądowego, sędziów lub asesorów sądowych do rozpoznania sprawy ze wskazaniem sędziego przewodniczącego posiedzenia oraz sędziego sprawozdawcy, chyba że skład orzekający jest wyznaczony przez narzędzie informatyczne;”;

12) w § 280:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) sędziego, asesora sądowego, sędziów lub asesorów sądowych do rozpoznania sprawy ze wskazaniem przewodniczącego posiedzenia i sędziego sprawozdawcy, chyba że skład orzekający jest wyznaczony przez narzędzie informatyczne;”;

c) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Jeżeli potrzeba wyznaczenia posiedzenia, o którym mowa w ust. 1, dotyczy tylko niektórych oskarżonych, prezes sądu zarządza odrębne zarejestrowanie i przydzielenie sprawy w tym zakresie.”;

13) w załączniku nr 2:

a) w pkt 22 po lit. c dodaje się lit d w brzmieniu:

„d) „wyborcze” - sprawy o symbolach statystycznych 290, 291, 292,”,

b) w pkt 35 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) „l” - sprawy o symbolach statystycznych 101, 103, 118, 119, 120, 121, 131, 131a, 132,”

c) w pkt 46 po lit. f dodaje się lit. g w brzmieniu:

„g) „wyborcze” - sprawy o symbolach statystycznych 290, 291, 291”

d) w pkt 48 lit. f otrzymuje brzmienie:

„f) „wyr. pos.” - sprawy, w których wpłynął wniosek w trybie art. 335 § 1 i 2 K.p.k, wniosek o warunkowe umorzenie postępowania, sprawy, w których wpłynął wniosek o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności w trybie art. 148 § 1 K.k.s., sprawy, w których wpłynął wniosek o umorzenie postępowania i orzeczenie środka zabezpieczającego, lub sprawy wyłączone do odrębnego rozpoznania ze względu na wpływ wniosku w trybie art. 338a lub 387 § 1 K.p.k.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2018 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOSCI

Uzasadnienie

Podstawą do wydania przedmiotowego rozporządzenia jest art. 41 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1452). Zgodnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi w drodze rozporządzenia, regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych określający: wewnętrzną organizację i porządek sądów, szczegółowe zasady przydziału spraw, sposób realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, porządek czynności w sądach, porządek funkcjonowania organów sądów i wykonywania zadań sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów, dopuszczalne systemy i rozkład czasu urzędowania, warunki i tryb udostępniania i przesyłania akt i dokumentów z akt oraz warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach – uwzględniając zasady sprawności, racjonalności, ekonomicznego i szybkiego działania oraz potrzebę zapewnienia rzetelnego wykonywania zadań powierzonych sądom, a także potrzebę równomiernego i obiektywnego obciążenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych obowiązkami, zapewnienia zbliżonego prawdopodobieństwa udziału w składzie wieloosobowym, wykorzystania rozwiązań informatycznych do losowego przydziału spraw oraz zastosowania innych sposobów losowego przydziału spraw w przypadku braku możliwości korzystania z tych rozwiązań, jak również wprowadzenia podziału spraw na kategorie obejmujące sprawy o zbliżonym stopniu skomplikowania i pracochłonności.

Projekt ma na celu wprowadzenie w Regulaminie zmian o charakterze doprecyzowującym i uzupełniającym dotychczasowe regulacje w zakresie problematyki przydziału spraw, których część jest związana z funkcjonowaniem systemu SLPS (System Losowego Przydziału Spraw). Projekt obejmuje również propozycje zmian w załączniku nr 2 - Podział spraw na kategorie w poszczególnych urządzeniach ewidencyjnych.

Projekt zawiera również zmianę brzmienia § 17 ust. 2 przewidującą możliwość pełnienia obowiązków przewodniczącego wydziału lub kierownika referatu do spraw wizytacji za zgodą Ministra Sprawiedliwości także przez sędziego wizytatora. W kilku największych sądach zakres zadań prezesa i wiceprezesów sądu wyklucza łączenie ich z efektywnym

wykonywaniem obowiązków przewodniczącego wydziału wizytacji. W praktyce obowiązki przewodniczącego wykonuje jeden z wizytatorów. Projektowana nowelizacja sankcjonuje tę praktykę, a wymóg zgody Ministra Sprawiedliwości zabezpiecza przed nadużywaniem tej możliwości, która powinna być stosowana wyjątkowo. Uzależnienie rozwiązań organizacyjnych od zgody Ministra Sprawiedliwości przewidują także § 21 ust. 1 oraz § 31 ust. 2 Regulaminu.

Zmiana brzmienia § 43 ust. 9 polega na skreśleniu wyjątku dopuszczającego sędziego delegowanego z sądu niższego. Od dnia 10 sierpnia 2018 r. art. 46 ustawy dopuszcza wydawanie orzeczeń odwoławczych w składzie jednoosobowym także przez sędziego delegowanego z sądu niższego.

Celem zmiany brzmienia § 43 ust. 10 jest rozciągnięcie zasady przydzielania jednemu referentowi zażaleń na postanowienia prokuratora dotyczące jednego postępowania przygotowawczego.

W odniesieniu do zmian w zakresie przepisów § 43 ust. 13 i 13a należy wskazać, że obowiązek rejestracji sprawy w SLPS najpóźniej w następnym dniu był projektowany do początku, lecz ze względu na zgłaszane z sądów obawy został wydłużony do 4 dni. Obawy okazały się nieuzasadnione, co umożliwia powrót do pierwotnego założenia niezwłocznej rejestracji. Przepis ma charakter instrukcyjny, co w sytuacjach wyjątkowych (np. jednoczesnej choroby osób z uprawnieniami do wpisywania spraw) umożliwia przekroczenie terminu. W obydwu przepisach usunięto zastrzeżenie, że wstrzymanie przydziału nie dotyczy spraw pilnych, gdyż ta treść została przeniesiona do nowego ust. 13b.

W zakresie dodania w § 43 ust. 13b, trzeba zauważyć, że możliwość wstrzymania przydziału w okresie urlopowym była mylnie interpretowana jako obowiązek skierowania do przydziału wszystkich oczekujących spraw po okresie wstrzymania przydziału. Tymczasem po powrocie części sędziów z urlopów niekiedy wskazane jest rozłosowanie tylko części oczekujących spraw i dalsze wstrzymywanie przydziału do czasu powrotu z urlopów pozostałych sędziów. Przepis wprowadza regułę, że przydział spraw należy rozpocząć od spraw najstarszych.

Odnosnie do zmiany brzmienia § 43a ust. 2 należy wskazać, że przepis w dotychczasowym brzmieniu przewidywał automatyczne tworzenie nowych składów 3 sędziów w stałym cyklu 3-6 miesięcy, określonym przez przewodniczącego wydziału. Jednakże właściwszym rozwiązaniem jest tworzenie nowych składów zawsze na zarządzenie

przewodniczącego wydziału, co umożliwi kontrolę nad liczbą spraw przydzielonych poprzednio i nowo utworzonym składom. W związku ze zgłaszanymi przewidywanymi problemami w okresie przejściowym, w którym wciąż są kończone sprawy przydzielone poprzednim stałym składom 3 sędziów i jednocześnie są już rozpoczynane sprawy przydzielone nowo utworzonym składom, wskazane jest wydłużenie okresu, po którym należy utworzyć składy na nowo. Ponadto zbędne jest wymienianie przesłanek do wcześniejszego utworzenia nowych składów. Zmiana liczby sędziów biorących udział w tworzeniu składów z natury rzeczy wymusza utworzenie składów na nowo.

Propozycja zmiany brzmienia § 43a ust. 3 uzasadniona jest tym, że rezygnacja ze stałego cyklu powoływania składów 3 sędziów oraz przyznanie przewodniczącemu wydziału prawa do podejmowania decyzji o celowości utworzenia nowych składów czyni zbędnym ograniczanie możliwości częściowego utworzenia nowych składów, tj. tylko w zakresie zastąpienia sędziego odchodzącego z wydziału nowym sędzią.

Proponuje się zmianę brzmienia § 43a ust. 4 w celu usunięcia - w przypadku miejsca w składzie dla sędziów nieuwzględnionych w tworzeniu stałych składów - niejasności, jaki ma być kompletny skład 3 sędziów.

SLPS tworzy składy 3 sędziów w ten sposób, że każdy sędzia uwzględniany przy tworzeniu składów jest dokładnie w trzech różnych składach. Proponowane brzmienie ust. 4 określa dwie sytuacje, w których w trzech składach - zamiast imiennie wskazanego sędziego - jest tylko puste miejsce dla sędziów, którzy nie zostali uwzględnieni w tworzeniu składów 3 sędziów. Miejsce to zostanie przez SLPS zagwarantowane przez utworzenie jednego z dwóch rodzajów „fikcyjnych” sędziów, uwzględnianych przy tworzeniu składów jak oznaczony imiennie sędzia, określonych w SLPS jako „referat zbiorczy” oraz „referat oczekujący”. Obydwu rodzajom referatów SLPS nie przydziela spraw jako referentom, a jedynie uwzględnia je przy tworzeniu składów 3 sędziów.

Stosowanie ogólnych reguł wobec sędziów o obniżonych wskaźnikach przydziału prowadziłyby do rezultatu, w którym sędzia o wskaźniku np. 25% miałby cztery razy mniej przydzielonych apelacji od każdego z pozostałych dwóch członków składu, a tym samym na każdą rozpoznaną przez ten skład apelację sędziego o obniżonym wskaźniku przypadłoby 8 apelacji pozostałych członków składu. SLPS przydziela sprawy referentom, w tym środki odwoławcze, proporcjonalnie do liczby dni pracy (liczby dni roboczych po odjęciu nieobecności) i wskaźników przydziału. Należało stworzyć mechanizm, dzięki któremu

liczba rozpoznanych apelacji pozostałych referentów w składzie przynajmniej w przybliżeniu będzie proporcjonalna do liczby własnych apelacji danego referenta, tj. na każdą apelację referenta o obniżonym wskaźniku przydziału będzie przypadać ok. dwóch apelacji pozostałych referentów.

Nie zawsze suma wskaźników przydziału sędziów, wyłączonych imiennie przy tworzeniu składów 3 sędziów, będzie równa dokładnie 100%. W wyjątkowych przypadkach, gdy sędziego o niskim wskaźniku przydziału (np. 25% lub mniej) już nie da się połączyć z innymi sędziami o obniżonych wskaźnikach, możliwe będzie połączenie go z sędzią o wskaźniku 100%. Np. w przypadku sędziów o wskaźnikach 90, 30 i 25% optymalnym rozwiązaniem jest jedno miejsce dla sędziów o wskaźnikach 90 i 30% oraz drugie miejsce dla sędziów o wskaźnikach 100 i 25%. Nie jest możliwe ścisłe spełnienie postulatu, aby na każdą apelację referentów o obniżonych wskaźnikach przydziału przypadały dwie apelacje pozostałych referentów.

Projektowany przepis zakłada następujący tryb przydziału dla sędziów delegowanych na pojedyncze sesje (art. 77 § 9 ustawy):

- a) przewodniczący wydziału ustala dni sesyjne składu zawierającego miejsce dla sędziów delegowanych,
- b) prezes sądu apelacyjnego deleguje sędziego sądu niższego na jeden dzień sesyjny,
- c) przewodniczący zarządza przydział sędziemu delegowanemu odpowiedniej liczby spraw,
- d) po przydzieleniu spraw są one wyznaczane na dzień oznaczony w akcie delegowania.

Przy delegacjach jednodniowych na każdej kolejnej sesji składu zawierającego miejsce dla sędziego delegowanego będzie inny sędzia delegowany. Przepis umożliwi ułożenie harmonogramu sesji, gdy jeszcze nie są znane nazwiska sędziów delegowanych. Przed utworzeniem składów 3 sędziów powinna zostać podjęta decyzja, ilu sędziów wydziału lub sekcji odwoławczej mają zastąpić sędziowie delegowani, i zapewnić im właśnie tyle miejsc w tworzonych składach 3 sędziów. Do decyzji prezesa sądu apelacyjnego należy, ilu sędziów sądów niższych, rotacyjnie delegowanych, zapelni to puste miejsca w składach.

Powyższy mechanizm można zastosować także w przypadku krótkich, np. jedno- lub dwumiesięcznych delegacji Ministra Sprawiedliwości. Jeżeli z góry wyklucza się delegowanie na kolejny okres i zakłada się, że sędziowie sądów niższych kolejno są

delegowani na krótkie okresy, to w istocie zastępują oni jednego stałego sędziego wydziału odwoławczego i dlatego można dla nich przewidzieć jedno miejsce w składach 3 sędziów. Takie rozwiązanie może być organizacyjnie lepsze od korzystania z możliwości przewidzianej w ust. 3, tj. zastępowania w składach sędziego kończącego delegację przez sędziego, który ma być delegowany po nim.

Zmiana brzmienia § 43a ust. 5 jest uzasadniona tym, że przydział dla sędziów delegowanych na pojedyncze sesje lub na krótkie delegacje nie jest wyznaczany wskaźnikami przydziału, lecz liczbą sesji przewidzianych dla danej delegacji. Dlatego należy dla tych sędziów określić liczbę spraw, jaka ma zostać im przydzielona w danym repertorium.

Przewiduje się dodanie w § 43a ust. 5a. Skoro dla sędziów, o których mowa w ust. 4, zostało zapewnione tylko miejsce w składzie, przewodniczący wydziału musi kierować sprawy referentów, wyłączonych z tworzenia składów 3 sędziów, do jednego z trzech składów utworzonych z udziałem tego miejsca. Taka decyzja oznacza przydzielenie sprawie pozostałych dwóch członków składu. Jednocześnie trzeba postanowić, w których sprawach pozostałych dwóch członków składu ów sędzia będzie trzecim członkiem składu.

W przypadku następujących po sobie delegacji jednodniowych jedyną możliwością zapewnienia tym sędziom miejsca w składach 3 sędziów jest wykorzystanie w SLPS tzw. referatu oczekującego, którego rola sprowadza się do uczestniczenia w tworzeniu składów 3 sędziów. Natomiast w przypadku sędziów o obniżonych wskaźnikach przydziału można alternatywnie wykorzystać tzw. referat zbiorczy, który – podobnie jak referat oczekujący – uczestniczy w tworzeniu składów 3 sędziów, a ponadto dzieli między trzy składy, w których uczestniczy, sprawy przydzielone objętym nim sędziom jako referentom. Dlatego w przypadku określonym w ust. 4 pkt 1 przewodniczący wydziału może wykorzystać tę możliwość, a tym samym zdać się na algorytm w przydziale spraw referentów objętych referatem zbiorczym poszczególnym składom.

Wspomniany wyżej algorytm można prosto opisać, jeśli obejmuje on 3 sędziów o zbliżonych wskaźnikach przydziału, np. dwóch o wskaźniku 30% i jednego ze wskaźnikiem 25%. Wówczas algorytm przydziela sprawy tych 3 referentów tak, aby każdy z nich był w innym z trzech składów zawierających referat zbiorczy. Jednakże algorytm dba także o w miarę równomierny rozkład spraw między trzy składy, więc nie zawsze jest przestrzegana zasada przydziału spraw jednego referenta o obniżonym wskaźniku do jednego tylko z trzech składów. W przypadku referatów zbiorczych obejmujących 2 lub 4 sędziów

opis algorytmu także nie jest prosty. Dlatego ust. 5a zdanie drugie ustanawia tylko możliwość korzystania z przydziału przez SLPS, lecz nie obowiązek. Na początek tylko niektóre wydziały wypróbują działanie algorytmu referatu zbiorczego i dopiero w razie pozytywnej oceny będzie można rozważać wyłączenie kompetencji przewodniczącego wydziału w tym zakresie.

W stosunku do regulacji § 45 ust. 1 pojawiły się wątpliwości, którzy sędziowie powinni wyrazić zgodę na ustanowienie specjalizacji w przypadku wydziałów objętych wspólnym przydziałem, o którym stanowi § 54 ust. 2. Ponieważ w takim przypadku decyzja dotycząca specjalizacji dotyczy sędziów wszystkich wydziałów objętych wspólnym przydziałem, wszyscy powinni wyrazić zgodę. Zaproponowane brzmienie przepisu ma na celu usunięcie tych wątpliwości.

Celem zmiany § 48 ust. 1 pkt 2 lit. g jest przywrócenie poprzedniego wskaźnika przydziału - co najmniej 25% - dla prezesów sądów liczących powyżej 100 sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych.

Celem nowelizacji jest m.in. przywrócenie losowego przydziału spraw także w przypadku przydzielenia do wydziału nowego sędziego lub asesora sądowego. Taka reguła obowiązywała od początku obowiązywania losowego przydziału, tj. od 1 stycznia 2018 r. SLPS umożliwia określenie w każdej kategorii, o ile więcej spraw - ponad normalny przydział wynikający ze wskaźnika przydziału - powinien otrzymać dany sędzia. Jednakże SLPS w obecnym kształcie umożliwia tylko ok. dwukrotnie większy przydział dla nowego sędziego w stosunku do innych sędziów, a tym samym osiągnięcie dodatkowego przydziału było nadmiernie rozciągnięte w czasie. Zbyt mały przydział dla nowego sędziego był szczególnie dotkliwy w przypadku podziału referatu po innym sędzi, odchodzącym w stan spoczynku lub długotrwale chorującym. Dlatego od 14 sierpnia 2018 r. obowiązuje reguła, iż nowy sędzia może otrzymywać wszystkie wpływające sprawy. Stanowi o tym § 51 ust. 3 odsyłający do § 43 ust. 1 zdanie drugie: "Przydziału przez narzędzie informatyczne nie stosuje się, jeżeli tylko jeden sędzia lub asesor sądowy uczestniczy w przydziale spraw danego rodzaju."

Od 1 października 2018 r. SLPS będzie dysponował funkcją umożliwiającą większy udział w sumie przydzielanych spraw sędziego, któremu wprowadzono do Systemu dodatkowy przydział. Dlatego możliwy jest powrót do zasady losowego przydziału spraw także w przypadku przydzielenia do wydziału nowego sędziego, który będzie mógł

otrzymywać 25, 50 lub 75% wszystkich spraw wpływających do wydziału, aż do osiągnięcia ich liczby ustalonej zgodnie z § 51 ust. 1.

Skreślany § 51 ust. 4 zawierał zasadę, że przypadku potrzeby podzielenia referatu między kilku nowych sędziów w wydziale, sprawy, w których już wyznaczono terminy posiedzeń, mogą zostać podzielone według terminów sesji. Jednakże również w przypadku podziału referatu między dotychczasowych sędziów wydziału może nie być celowe odwoływanie już wyznaczonych sesji. Dlatego w takim przypadku wskazana jest możliwość podziału referatu całymi sesjami.

Uzasadniając nowelizację § 52c ust. 5 należy wskazać, że odroczenie rozprawy apelacyjnej ze względu na nieobecność sędziego jest istotnym utrudnieniem organizacyjnym w pracy wydziału odwoławczego i powinno co do zasady następować tylko w przypadku nieobecności referenta. W przypadku niemożności udziału w posiedzeniu członka składu niebędącego referentem wskazany jest udział zastępcy także, jeśli niemożność udziału na posiedzeniu jest spowodowana przyczyną inną niż nieobecność.

Obecne brzmienie § 52c ust. 9 omyłkowo ogranicza do referenta zastępstwa na posiedzeniu, o którym nie zawiadamia się stron, chociaż czynności podejmowane na takich posiedzeniach mogą wymagać składu wieloosobowego. Dlatego sformułowanie "nieobecności referenta" zastąpiono sformułowaniem "nieobecności sędziego".

Projektowany przepis § 52c ust. 9a rozszerza stosowanie ust. 4 na sprawy zakończone przez zastępcę na posiedzeniu, o którym nie zawiadamia się stron.

Uzasadniając dodanie projektowanego przepisu § 52c ust. 9b należy wskazać, że w sprawach rozpoznawanych w składzie wieloosobowym czynności podejmowane jednoosobowo powinien za nieobecnego referenta podjąć w pierwszej kolejności inny członek składu, a nie sędzia przewidziany w planie zastępstw.

Nowelizacja przepisu § 52c ust. 10 ma na celu objęcie odwołaniem z tego przepisu ust. 9 i 9a.

Należy wskazać, że przewodniczący wydziału nie musi posiadać uprawnień do logowania się w SLPS, a nawet jeśli je posiada, nie musi ich wykonywać osobiście. Jednakże wydając odpowiednie polecenia osobom z uprawnieniami (najczęściej urzędnikom) powinien to czynić w formie pisemnej. Znalazło to wyraz w projektowanym § 52e.

Dwa rodzaje uprawnień w SLPS - PS (pracownika sekretariatu) i AW (administratora wydziału) - nie są podzielone wg kompetencji, lecz wg. częstotliwości działań. Wszystkie uprawnienia AW należą do kompetencji przewodniczącego wydziału. Należą do nich także niektóre uprawnienia PS, wykorzystywane w codziennej pracy (np. zmiana składu sądu jednoosobowego na skład 3 sędziów). Uprawniony pracownik powinien korzystać z tych uprawnień PS tylko na pisemne zarządzenie przewodniczącego wydziału (np. w formie adnotacji w aktach).

Nowelizacja przepisów § 273 ust. 1 pkt 4, § 275 pkt 2 i § 280 ust. 1 pkt 3 stanowiących, że prezes sądu wyznacza skład w sprawie karnej polega na dodaniu niezbędnego sformułowania "chyba, że skład orzekający jest wyznaczany przez narzędzie informatyczne".

Instytucja wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego budzi wiele wątpliwości w przypadku, gdy taki wniosek jest składany tylko przez niektórych oskarżonych. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa wydanie wyroku w stosunku do niektórych oskarżonych z mocy prawa wyłącza tego sędziego z orzekania co do pozostałych oskarżonych. Zdarzają się przypadki wykorzystywania możliwości skazania jednego z oskarżonych, aby uzyskać wyłączenie od rozpoznania pracochłonnej sprawy. W wielu sądach wypracowano właściwą praktykę wyłączania do odrębnej rejestracji i odrębnego przydziału sprawy w zakresie oskarżonych składających wnioski o poddanie się karze. Projektowany przepis § 280 ust. 2 sankcjonuje tę praktykę i jest spójny z § 52c ust. 3 przewidującym rozpoznanie takiego wniosku przez zastępcę, jeżeli wniosek został złożony już po wyznaczeniu rozprawy i nie jest ona odwoływana w stosunku do składających wniosek.

W odniesieniu do projektowanych zmian w zakresie załącznika nr 2:

a) pkt 22 lit. d i pkt 46 lit. g.

Przydziałowi w trybie § 52d ust. 5 podlegają sprawy wyborcze wymagające rozpoznania w ciągu 24h. Dla pozostałych - rozpoznawanych w terminie 30 dni - należy w rep. Ns dla sądów okręgowych oraz w rep. ACz ustanowić nową kategorię, gdyż w dotychczasowym podziale na kategorie nie ujęto symboli 290-292.

b) pkt 35 lit. a

W rep. Cz dla wydziałów cywilnych należy w kat. 1 dodać symbol 101 dla zażaleń na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia alimentów. Obecnie symbol ten jest tylko

w rep. Cz dla wydziałów cywilnych rodzinnych, lecz w braku takiego wydziału zażalenia w tych sprawach rozpoznaje się w wydziale cywilnym.

c) pkt 48 lit. f

W opisie kategorii dla spraw karnych rozpoznawanych na posiedzeniu wymieniono tylko wnioski złożone przed wpływieniem aktu oskarżenia. Jednakże w przypadku złożenia takiego wniosku po wpływieniu aktu oskarżenia tylko przez niektórych oskarżonych sprawa w tym zakresie jest wyłączana do odrębnej rejestracji i przydziału, który powinien nastąpić w kat. "wyr.pos.", a nie w kategorii właściwej dla sprawy, z której nastąpiło wyłączenie.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości i Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

**Opracowano pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym**

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Legislacyjnego Prawa Karnego

Wojciech Ulitko

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości zmieniające rozporządzenie - Regulamin urzędowania sądów powszechnych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Lukasz Piebiak Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Wojciech Ulitko Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego Prawa Karnego tel. 225212645</p>	<p>Data sporządzenia 26.09.2018 r.</p> <p>Źródło: Inne</p> <p>Nr w wykazie prac B414</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

System Losowego Przydziału Spraw (dalej: SLPS) w dotychczasowym kształcie umożliwiał tylko ok. dwukrotnie większy przydział spraw dla nowego sędziego w wydziale, w stosunku do innych sędziów, a tym samym osiągnięcie dodatkowego przydziału było nadmiernie rozciągnięte w czasie. Zbyt mały przydział dla nowego sędziego był szczególnie dotkliwy w przypadku podziału referatu po innym sędzi, odchodzącym w stan spoczynku lub długotrwale chorującym. Problem przydziału spraw od 14 sierpnia 2018 r. został czasowo rozwiązany w wyniku wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 lipca 2018 r. *zmieniającego rozporządzenie - Regulamin urzędowania sądów powszechnych* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1489, dalej: regulamin). Obowiązujące regulacje stanowią m.in., iż nowy sędzia może otrzymywać wszystkie wpływające sprawy. Stosowne rozwiązanie znajduje się w § 51 ust. 3 rozporządzenia odsyłającym do § 43 ust. 1 zdanie drugie: *"Przydziału przez narzędzie informatyczne nie stosuje się, jeżeli tylko jeden sędzia lub asesor sądowy w przydziale spraw danego rodzaju."*

Podjęcie prac legislacyjnych, mających na celu zmianę przedmiotowego rozporządzenia, wynika m.in. z potrzeby dokonania zmian doprecyzowujących oraz uzupełniających dotychczasowe regulacje, w zakresie problematyki przydziału spraw, których część jest związana jest z funkcjonowaniem systemu SLPS.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

SLPS od dnia 1 października 2018 r. będzie dysponował funkcją umożliwiającą większy udział w sumie przydzielanych spraw sędziego, któremu wprowadzono do Systemu dodatkowy przydział. Dlatego możliwe jest efektywne wdrożenie zasady losowego przydziału spraw, także w przypadku przydzielenia do wydziału nowego sędziego, który będzie mógł otrzymywać 25%, 50% lub 75% wszystkich spraw wpływających do wydziału.

Przedmiotowe rozporządzenie wprowadza również zmiany doprecyzowujące oraz porządkujące kwestie w obszarze przydziału spraw oraz organizacji postępowania sądowego. Projekt zakłada m.in.:

- zmianę brzmienia § 17 ust. 2 regulaminu, przewidującą możliwość pełnienia obowiązków przewodniczącego wydziału lub kierownika referatu do spraw wizytacji za zgodą Ministra Sprawiedliwości także przez sędziego wizytatora. W kilku największych sądach zakres zadań prezesa i wiceprezesów sądu wyklucza łączenie ich z efektywnym wykonywaniem obowiązków przewodniczącego wydziału wizytacji. W praktyce obowiązki przewodniczącego wykonuje jeden z wizytatorów. Projektowana nowelizacja sankcjonuje tę praktykę, a wymóg zgody Ministra Sprawiedliwości zabezpiecza przed nadużywaniem tej możliwości, która powinna być stosowana

wyjątkowo;

- tworzenie nowych, 3-osobowych składów sędziowskich zawsze na zarządzenie przewodniczącego wydziału;
- usunięcie niejasności w zakresie składu 3 sędziów - w przypadku miejsca w składzie dla sędziów nieuwzględnionych w tworzeniu stałych składów;
- rozciągnięcie zasady przydzielania jednemu referentowi zażaleń na postanowienia prokuratora dotyczących jednego postępowania przygotowawczego, także na zażalenia na postanowienia sądu dotyczące jednego postępowania przygotowawczego;
- rejestrację sprawy podlegającej losowemu przydziałowi najpóźniej w następnym dniu roboczym po upływie do sądu;
- wprowadzanie spraw do systemu teleinformatycznego w kolejności dni wpływu;
- doprecyzowanie kwestii zastępstwa nieobecnego członka składu, który nie jest referentem sprawy;
- uściślenie kwestii uprawnień przewodniczącego w zakresie logowania się do Systemu Losowego Przydziału Spraw.

Proponowana nowelizacja ma na celu pełne wykorzystanie narzędzia informatycznego, jakim jest System Losowego Przydziału Spraw, także w przypadku przydzielenia do wydziału nowego sędziego lub asesora sądowego. SLPS w zakładanej konfiguracji umożliwi określenie w każdej kategorii, o ile więcej spraw - ponad normalny przydział wynikający ze wskaźnika przydziału - powinien otrzymać dany sędzia.

Projektowane regulacje określają również m.in. wskaźnik przydziału - co najmniej 25% - dla prezesów sądów liczących powyżej 100 sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych. Należy wskazać, że dane rozwiązanie funkcjonowało przed wejściem w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniającego rozporządzenie - *Regulamin urzędowania sądów powszechnych* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1489).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości nie była poddawana analizie prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Urzędnicy sądowi (w tym asystenci sędziego oraz inni pracownicy)	35 153 (asystenci sędziego – 3 689; inni pracownicy sądów – 3 204) – wg stanu na dzień 13.03.2018 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana sposobu uczestnictwa w przydziale spraw.
Sędziowie	9 570 – wg stanu na dzień 13.03.2018 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana sposobu uczestnictwa w przydziale spraw.
Asesorzy sądowi	349 – wg stanu na dzień 13.03.2018 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana sposobu uczestnictwa w przydziale spraw.
Referendarze sądowi	1 966 – wg stanu na dzień 13.03.2018 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana sposobu uczestnictwa w przydziale spraw.

Lawnicy	Powyżej 13 000 – wg stanu na dzień 13.03.2018 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana sposobu uczestnictwa w przydziale spraw.
---------	--	------------------------------	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej - na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r., poz. 248).

Ponadto zgodnie z przepisami uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulaminu pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r., poz. 1006) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt rozporządzenia został skierowany do przedstawiony Krajowej Radzie Sądownictwa, Pierwszemu Prezesowi Sadu Najwyższego, Prokuratorowi Krajowemu, prezesom sądów, stowarzyszeniom zrzeszającym sędziów i poszczególne grupy pracowników sądownictwa, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Kuratorów, związkom zawodowym reprezentującym pracowników sądownictwa.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2018 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania Projektowane regulacje nie spowodują skutków dla sektora finansów publicznych.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł,	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							

ceny stałe z 2018 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – <i>Prawo przedsiębiorców</i> (Dz.U., poz. 646, ze zm.).						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane zmiany nie będą miały wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne i osoby starsze.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
Komentarz: Projektowane zmiany nie wpłyną na zmianę obciążeń regulacyjnych.								
9. Wpływ na rynek pracy								
Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.								
10. Wpływ na pozostałe obszary								
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:		☐ demografia ☐ mienie państwowe		☐ informatyzacja ☐ zdrowie				
Omówienie wpływu		Brak wpływu.						
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego								
Planuje się wejście w życie rozporządzenia z dniem 1 października 2018 r.								
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?								
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.								
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)								